

**Επανυπολογισμός Συντάξιμων αποδοχών εγγάμων γυναικών από Ο.Κ.Α.
(Άρθρο 35 του Ν.2956/2001)**

**Απορριπτικές αποφάσεις λόγω υπολογισμού ασφαλιστικής κλάσης
στην περίπτωση προαιρετικής ασφάλισης**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη : Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου

Ειδική Επιστήμονας : Κυριακή Λαμπροπούλου

Βοηθός Επιστήμονας : Μάνος Πιζάνης

Περίληψη

Επανυπολογισμός συντάξιμων αποδοχών από τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης-ΙΚΑ- σύμφωνα με το άρθρο 35§2 του Νόμου 2956/2001, καθώς και την 43/17.5.2002 ερμηνευτική Εγκύκλιο του ΙΚΑ. Απορριπτικές αποφάσεις σε σχετικές αιτήσεις από Διευθυντές Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ και τις αντίστοιχες Τ.Δ.Ε με την αιτιολογία ότι οι αποδοχές της κρίσιμης περιόδου υπολογισμού της ασφαλιστικής τους κλάσης, με βάση την οποία προσδιορίστηκαν οι συντάξιμες αποδοχές τους, προέρχονταν από προαιρετική ασφάλιση. Ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε την εξομοίωση της προαιρετικής με την υποχρεωτική ασφάλιση, θεωρώντας ότι δεν είναι ορθή η απόρριψη σχετικών αιτήσεων όταν ο υπολογισμός της ασφαλιστικής κλάσης προέρχεται από προαιρετική ασφάλιση.

Προς:
Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Διεύθυνση Κύριας Ασφάλισης Μισθωτών
Τμήμα Γενικής Ασφάλισης ΙΚΑ

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε έναν αριθμό αναφορών οι οποίες αφορούν στην εφαρμογή του άρθρου 35 του Ν. 2956/2001 για την κατάργηση διατάξεων που προκαλούν άνιση μεταχείριση εργαζομένων.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 35§2 του Ν. 2956/2001, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 13§3 του Ν. 3050/2002 «οι Έγγαμες γυναίκες, συνταξιούχοι Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης που χορηγούν συντάξεις στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19.12.78 (Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 10.1.79) δύναται να ζητήσουν την αναπροσαρμογή των συντάξεών τους με αίτησή τους προς τον Οργανισμό από τον οποίο συνταξιοδοτήθηκαν εντός δεκατεσσάρων (14) μηνών από την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου. Η καταβολή των διαφορών που θα προκύψουν δεν δύναται να ανατρέξει σε χρόνο μεγαλύτερο της πενταετίας από την υποβολή της αίτησης». Ας σημειωθεί, στο σημείο αυτό, ότι η προβλεπόμενη προθεσμία των 14 μηνών καταργήθηκε αργότερα με τον Ν. 3232/04, άρθρο 15§5 και 14στ, με αναδρομική ισχύ από 24 Σεπτεμβρίου του 2002.

Την ανωτέρω νομοθετική ρύθμιση ακολούθησε σχετική ερμηνευτική εγκύκλιος του ΙΚΑ. Η υπ' αριθμ. 43/17.5.2002 Εγκύκλιος του ΙΚΑ, όπως συμπληρώθηκε με την υπ' αριθμ. 70/26.9.2002 ομοία, πιο συγκεκριμένα ορίζει ότι «...ο επανυπολογισμός των συντάξιμων αποδοχών θα γίνει με τη χορήγηση της προσαύξησης στο σύνολο των συντάξιμων αποδοχών της κρίσιμης περιόδου (2ετίας ή 5ετίας κ.λπ.) - και όχι σε κάθε έτος της χωριστά - και σε ποσοστό:

α) 10%, εφόσον οι αποδοχές (το σύνολο ή μέρος αυτών) της κρίσιμης περιόδου εμπίπτουν στο χρονικό διάστημα από 1981-1987, και β) 5%, εφόσον μέρος των αποδοχών της κρίσιμης περιόδου εμπίπτει στο έτος 1988.»

Στη συγκεκριμένη εγκύκλιο τίθενται ειδικότερα οι βασικές προϋποθέσεις για τον συνυπολογισμό στις συντάξιμες αποδοχές της αναδρομικής προσαύξησης οικογενειακών βαρών ως κάτωθι:

1. Η αιτούσα, εφόσον αποκλείονται οι άνδρες συνταξιούχοι, να αποδεικνύει ότι ήταν έγγαμη κατά την κρίσιμη περίοδο υπολογισμού της ασφαλιστικής κλάσης, καθώς και ότι δεν της κατεβλήθη το οικογενειακό επίδομα από τον εργοδότη κατά το χρονικό διάστημα 01/01/81 έως 31/12/88.

2. Να έχει συνταξιοδοτηθεί μετά τις 23/12/1984 και η κρίσιμη περίοδος υπολογισμού της ασφαλιστικής της κλάσης να εμπίπτει στο χρονικό διάστημα από 01/01/81 έως 31/12/88.

Στις αναφορές που εξετάσαμε δεν προέκυψε κάποιο πρόβλημα σχετικά με τις ως άνω προϋποθέσεις, οι οποίες με σαφήνεια διατυπώνονται στην εγκύκλιο του ΙΚΑ. Ωστόσο, στις τρεις υποθέσεις για τις οποίες ζητήθηκε η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, υπήρξαν απορριπτικές αποφάσεις των Διευθυντών Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ καθώς και των αντίστοιχων Τ.Δ.Ε. με την αιτιολογία ότι οι αποδοχές της κρίσιμης περιόδου υπολογισμού της ασφαλιστικής τους κλάσης, με βάση την οποία προσδιορίστηκαν οι συντάξιμες αποδοχές τους, προέρχονταν από προαιρετική ασφάλιση. Στις δύο εκ των περιπτώσεων δεν εδόθη καμία περαιτέρω διευκρίνιση, ενώ στην τρίτη διευκρινίσθηκε ότι οι αποδοχές της κρίσιμης διετίας προέρχονταν από προαιρετική ασφάλιση και δεν κατεβλήθησαν από τον εργοδότη, ως εκ τούτου η αιτούσα δεν ήταν δυνατόν να τύχει της συγκεκριμένης ευεργετικής διατάξεως.

Επειδή στην υπ' αριθμ. 43/17.5.2002 εγκύκλιο του ΙΚΑ δεν γίνεται καμία αναφορά στην προϋπόθεση η αιτούσα να ήταν ασφαλισμένη ως εργαζόμενη και όχι με προαιρετική ασφάλιση, τίθεται το ερώτημα για ποιο λόγο απορρίφθηκαν, με την συγκεκριμένη αιτιολογία, οι ασφαλισμένες αυτές, εφόσον πληρούσαν τις προβλεπόμενες από την εγκύκλιο προϋποθέσεις.

Είναι βέβαια κατανοητό ότι τα επιδόματα οικογενειακών βαρών, και ειδικότερα το επίδομα γάμου, τα οποία συνυπολογίζονται στο μισθό, νοούνται ως οφέλη τα οποία παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της εργασίας του τελευταίου και καθορίζονται βάση συμβάσεων εργασίας. Μάλιστα, μετά την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του 1989 καταβάλλεται πλέον σε όλες τις έγγαμες εργαζόμενες γυναίκες από τους εργοδότες επίδομα γάμου σε ποσοστό 10% επί των αποδοχών. Προϋποτίθεται, δηλαδή, σχέση πραγματικής εργασίας μεταξύ ενός εργαζομένου και ενός εργοδότη και παροχή των ωφελημάτων από τον εργοδότη στον εργαζόμενο. Κατά συνέπεια, πρέπει να έχει προηγηθεί μισθωτή σχέση, αποδοχή μισθού που να μην περιλαμβάνει τα ως άνω επιδόματα ώστε να είναι δυνατόν να συνυπολογιστούν εκ των υστέρων στις συντάξιμες αποδοχές.

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τον Θεσμικό Νόμο του ΙΚΑ 1846/1951, άρθρο 41§2, ο προαιρετικά ασφαλισμένος καταβάλλει ολόκληρο το ποσόν της εισφοράς εργοδότη και ασφαλισμένου που αντιστοιχεί στον κλάδο σύνταξης, ασθένειας, μεικτά, τον οποίον έχει επιλέξει να συνεχίσει την ασφάλιση του, όπως υπολογίζεται με βάση το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, εμπίπτουν οι αποδοχές της ημέρας διακοπής της εργασίας του.

Όπως προκύπτει επίσης από τη δικαστηριακή νομολογία, σε περίπτωση προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως στο Ι.Κ.Α., μετά τη λήξη της υποχρεωτικής, η φύση της ασφαλίσεως δεν μεταβάλλεται, εκτός του ότι το ποσό της εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη καταβάλλεται από τον ασφαλισμένο και ως εκ τούτου, εφ' όσον δεν υπάρχει αντίθετη διάταξη, οι κανόνες που διέπουν την υποχρεωτική ασφάλιση, όπως αυτοί διαμορφώνονται έως την πραγματοποίηση του ασφαλιστικού κινδύνου, έχουν καθ' όλα εφαρμογή και στους προαιρετικώς ασφαλισμένους.

Διατάξεις οι οποίες ρυθμίζουν τον τρόπο υπολογισμού των παρεχομένων από το Ίδρυμα συντάξεων, είναι εφαρμοστέες σε κάθε περίπτωση συνταξιοδότησεως είτε δηλαδή πρόκειται για υποχρεωτικώς είτε πρόκειται για προαιρετικώς ασφαλισμένους. (ΣτΕ 2184/02,1703/1988,2839/71).

Σύμφωνα με τα παραπάνω παραμένει το ερώτημα, εφόσον ο υπολογισμός της ασφαλιστικής κλάσης, αιτούντων με βάση τον Ν. 2956/2001, προήλθε μεν από προαιρετική ασφάλιση, αλλά αυτή είχε προσδιορισθεί με βάση το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης κατά την ημέρα διακοπής της εργασίας τους, τότε αν η πραγματική απασχόληση και συνακόλουθα οι αποδοχές εμπίπτουν στο διάστημα 1981-1988, θα έπρεπε σε αυτές τις αποδοχές να είχε υπολογισθεί προσαύξηση οικογενειακών βαρών.

Κατόπιν των ανωτέρω και προκειμένου να αποκτήσει ο Σ.τ.Π πλήρη και σαφή εικόνα της ερευνούμενης περίπτωσης, θα σας παρακαλούσαμε να μας ενημερώσετε για το αν οι έγγαμες γυναίκες, οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 35 του Ν. 2956/2001, όπως εξειδικεύονται στη σχετική εγκύκλιο του ΙΚΑ, και των οποίων η ασφαλιστική κλάση, κατά την κρίσιμη περίοδο υπολογισμού της, προέρχεται από προαιρετική ασφάλιση, μπορούν να τύχουν της ευεργετικής διάταξης, καθώς και τυχόν σκέψεις και απόψεις σας επί των προαναφερθέντων.

Εξέλιξη

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ80000/13751/1059//08.06.2005 έγγραφο της Διευθύνσεως Κύριας Ασφάλισης Μισθωτών της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων γίνονται δεκτές οι επισημάνσεις του Σ.τ.Π. Στο έγγραφο αναφέρεται συγκεκριμένα ότι «...θα μπορούσε να γίνει επανυπολογισμός των συντάξιμων αποδοχών και στις περιπτώσεις εγγάμων γυναικών που είχαν κάνει προαιρετική ασφάλιση κατά την περίοδο 1.01.1981-31.12.1988 σε κλάση ανώτερη της 6^{ης}, με βάση αποδοχές στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνονταν το επίδομα γάμου». Τέλος, γνωστοποιείται ότι με την ανωτέρω θέση συμφωνεί και το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το οποίο ως συναποδέκτης του εγγράφου παρακαλείται για την επανεξέταση των περιπτώσεων αυτών. Ακολούθως, με το υπ' αριθμ. Σ62/10/6.7.2005 Γενικό Έγγραφο, η Γενική Διεύθυνση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών -Τμήμα Κύριας Σύνταξης της Διοίκησης του ΙΚΑ, παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες στα υποκαταστήματά του Ιδρύματος, ούτως ώστε οι υπηρεσίες απονομών συντάξεων να επανεξετάσουν οίκοθεν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες απορρίφθηκαν σχετικές αιτήσεις συνταξιούχων όταν ο προσδιορισμός της ασφαλιστικής τους κλάσης προέρχεται από προαιρετική ασφάλιση, με δυνατότητα αναδρομικής καταβολής ποσών συντάξεων, τα οποία προκύπτουν μετά τον επανυπολογισμό της σύνταξης, από την ημερομηνία υποβολής της αρχικής αίτησης.